

Ἡ ἔνδοξος Ἀνάληψις τοῦ Κυρίου μας * ὁδηγὸς στὴν Νηπτικὴ Ἔργασία τῆς Καρδιακῆς Προσευχῆς

ΔΕΥΤΕ πάντες οἱ φιλέορτοι εὐσεβεῖς!... Ἔσ πανηγυρίζομε πνευματικά, ἐνθουσιῶντες καὶ κροτοῦντες χεῖρας, γιὰ τὴν ὑπερφανῆ ἀνάβασι τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἀπὸ τὴν γῆ στὸν Οὐρανό.

Σήμερα ἐορτάζομε τὸν ἐνδοξότατο «Ἐπίλογον τοῦ παγκαλλεστάτου, τοῦ σωτηριωδεστάτου καὶ τοῦ παγκοσμίου λόγου τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ Λόγου Οἰκονομίας»¹.

Τώρα εἶναι καιρὸς ἀπάτου εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, διότι ἡ φθαρτὴ καὶ θνητὴ φύσις μας ἀνεβαίνει ἐν Χριστῷ ἄφρατος καὶ ἀθάνατος καὶ μὲ δόξα ἀπεριγράφτη στὸς Οὐρανούς.

«Ἐσ πανηγυρίζομεν λαμπρῶς καὶ ἄς ἐορτάσωμεν, στοχαζόμενοι ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς οὐσία, ἡ καταβάσα μέσα εἰς τὰ τοῦ Ἄδου βάραθρα, ἀναβαίνει σήμερον ὑπεράνω τῶν Ἀγγέλων, τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ τῶν Ἀρχῶν ὑπεράνω τῶν Ἐξουσιῶν, Δυνάμεων καὶ Κυριοτήτων ὑπεράνω τῶν Σεραφίμ, Χερουβίμ καὶ τῶν Θρόνων»¹.

Ἔσ εὐφρανθῶμεν ἐνθέως, διότι ὁ Χριστὸς καὶ Σωτῆρας μας, ἀφοῦ ἀνέστησε τὴν πλανηθεῖσα φύσι μας μαζί μὲ τὴν ἰδικὴ Του θεοὑπόστατη Σάρκα, εἰσῆκωσε αὐτὴν στὸς ὦμους Του καὶ ἀναληφθεῖς, «πορεύεται»² γιὰ νὰ προσφέρῃ αὐτὴν πρὸς τὸν Θεὸ καὶ Πατέρα μὲ χαρὰ θεοπρεπῆ καὶ νὰ καθίσῃ αὐτὴν «ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς», «ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ»³.

Καὶ μαζί μὲ τὸν θεοκίνητο Ὑμνωδὸ τῆς Δαμασκοῦ ἄς ψάλλομε ἐγκάρδια καὶ κατανυκτικά:

«Δυνάμει τοῦ Σταυροῦ Σου, Χριστέ, στερέωσόν μου τὴν διάνοιαν, εἰς τὸ ὑμνεῖν καὶ δοξάζειν Σου τὴν σωτήριον Ἀνάληψιν»⁴.

* * *

ΓΙΑΤΙ ὁμως νὰ στερεωθῆ ἡ «διάνοιά» μας μὲ τὴν δύναμι τοῦ Σταυροῦ καὶ ὄχι τῆς Ἀναστάσεως;... Διότι ἡ Δόξα τῆς Ἀναλήψεως ἦλθε μετὰ τὴν Ταπείνωσι, τὸν Σταυρὸ καὶ τὸ Πάθος:

«Ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ διὰ καὶ ὁ Θεὸς Αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο Αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα...»⁵.

Ἔτσι θὰ συμβῆ καὶ μὲ τοὺς φιλοχρίστους: θὰ γίνουιν συγκοινωνοὶ τῆς ἐνδόξου Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μας, λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, «ὅσοι πρὸ τοῦ θανάτου τὴν ἁμαρτίαν διὰ μετανοίας καὶ τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας ἐσταύρωσαν»⁶.

Καὶ γιὰ νὰ στερεωθῆ ἡ «διάνοιά» μας καὶ ὄχι ἡ γλῶσσα καὶ τὰ χεῖλι μας;... Διότι ἡ μετάνοια καὶ ἡ τήρησις τῶν ἁγίων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου μας ἀπαιτοῦν μίαν συνεχῆ νῆψιν, δηλαδὴ ἐργήγοροι, βία καὶ ἐτοιμότητα:

«ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένα καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι»⁷.

Οἱ Νηπιτικοὶ Πατέρες λέγουν, ὅτι ἡ «νοητὴ ὁσφύς καὶ μέση εἶναι ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου», ἡ ὁποία «βαστάζει ὅλον τὸ βάρος τῆς ψυχῆς»⁸.

Ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς προστάζει: «στῆτε περιζωσάμενοι τὴν ὁσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ»⁹: νὰ ζώνουμε τὴν νοητὴ «ὁσφύς» μας, δηλαδή τὴν «διάνοιάν» μας, «τόσον μὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν ὀρθῶν δογμάτων καὶ τῆς πίστεως, ὅσον καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐναρέτου ζωῆς μας»⁸.

Ἄλλά, καὶ ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Πέτρος μᾶς παρακινεῖ ἐναργέστερα:

«Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύς τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ»¹⁰.

Ἡ «διάνοιά» μας, δηλαδή ὁ «νοῦς» μας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡγεμῶν καὶ αὐτοκράτωρ τῶν παθῶν, δὲν πρέπει νὰ εἶναι «λυτός» καὶ «ἄζωστος» καὶ νὰ διαχέεται διὰ μέσου τῶν πέντε αἰσθήσεων καὶ νὰ προσκολλᾶται ἐμπαθῶς στὰ αἰσθητὰ καὶ μάταια πράγματα, μολυνόμενος καὶ ἁμαρτάνων καὶ σκοτιζόμενος.

Ἀντιθέτως, θὰ πρέπει ὁ ἡγεμῶν «νοῦς» νὰ βάλῃ «ζώνη», νὰ σφιγχθῆ καὶ νὰ συμμαζευθῆ. Καὶ ποιά εἶναι ἡ «ζώνη» τοῦ «νοῦ» καὶ τῆς «διανοίας»;

Οἱ Νηπιτικοὶ Πατέρες μᾶς λέγουν, ὅτι «ζώνη» εἶναι «ἡ προσοχὴ καὶ ἡ πρὸς τὴν καρδίαν διαίᾳ ἐπιστροφὴ τῆς διανοίας»¹¹.

«Σφίγξατε», μᾶς προτρέπουν, «καὶ συμμαζώξετε ὅλον τὸν νοῦν μέσα εἰς τὴν καρδίαν σας μὲ ἰσχυρὰν βίαν καὶ πολλὴν δύναμιν»· «μὲ τὴν προσοχὴν ὡσὰν μὲ ζώνην, καὶ μὲ τὸ κράτημα τῆς ἀναπνοῆς, πρέπει νὰ σφίγγῃ τινὰς τὴν διάνοιάν του δυνατὰ» καὶ νὰ συγκρατῆ αὐτὴν μέσα στὴν καρδίᾳ, «χωρὶς νὰ συλλογίζεται κανένα πρᾶγμα αἰσθητὸν ἢ νοητόν, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς»¹¹.

* * *

ΑΚΡΙΒΩΣ λοιπὸν γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ Ἱερὸς Δαμασκηνὸς δέεται τοῦ Χριστοῦ μας: «Δυνάμει τοῦ Σταυροῦ Σου, Χριστέ, στερεώσον μου τὴν διάνοιαν»⁴.

Διότι, ὅταν ἡ «διάνοιά» μας, ὅταν ὁ «νοῦς» μας «στερεωθῆ» στὴν Νηπιτικὴ Ἐργασία τῆς Καρδιακῆς Προσευχῆς, τότε θὰ φωτισθοῦμε νοερὰ ἀπὸ τὸ Φῶς τοῦ Παρακλήτου,

«καὶ ἐνυποστάτως μέλλομεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν θεῖον φωτισμὸν μέσα εἰς τὴν καρδίαν μας παραμένοντα ἐν ἡμῖν· ἡ γὰρ ἔλλαμψις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κατὰ τοὺς Νηπιτικὸς Πατέρας, διὰ τοῦτο λέγεται ὑποστατικὸν φῶς καὶ καθ' ὑπόστασιν καὶ ἐνυπόστατον, διότι παραμένει εἰς τοὺς ἔλλαμπομένους»¹².

Καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν «ἐνυπόστατον» καὶ «παραμένοντα ἐν τῇ καρδίᾳ» φωτισμὸν ἴσως κάποτε ἀξιωθοῦμε, μὲ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀρπαζώμεθα σὲ ἀποκαλύψεις θείων καὶ ἀλαλήτων Μυστηρίων τοῦ Μέλλοντος Αἰῶνος.

Αὕτη λοιπὸν «εἶναι ἡ τάξις καὶ ἡ ὁδός: πρῶτον νὰ καθαρίζεται ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά, δεύτερον νὰ φωτίζονται, καὶ τρίτον νὰ ἀρπάζεται ὁ νοῦς εἰς τὸν Θεόν· ἐπειδὴ χωρὶς φωτισμοῦ ἐνυποστάτου τῆς καρδίας ἀρπαγῆναι τὸν νοῦν εἰς Θεὸν ἀδύνατον»¹².

* * *

ΑΣ ἐορτάσουμε, φιλέορτοι καὶ φιλόχριστοι, τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος μας!... «Ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύς τῆς διανοίας ἡμῶν»¹⁰, ἅς νήφωμεν!... Καὶ προσευχόμενοι καρδιακῶς, ἅς δεχθοῦμε τὸν ἐνυπόστατο φωτισμό!... Καὶ ἔτσι ἅς γίνουμε συγκοινωνοὶ τῆς πανενδόξου Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μας!... □

(*) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 320/Μάϊος-Ιούνιος 2004, σελ. 41-42.

- 1) Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Ἐορτοδρόμιον, σελ. 455.
- 2) Ἰωάν. ις' 28.
- 3) Ἐβρ. α' 3 καὶ ιδ' 2.
- 4) Κανὼν Πρῶτος Ἀναλήψεως, Ὡδὴ γ'.
- 5) Φίλιπ. β' 8-9.
- 6) Ἀγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, PG τ. 151, στλ. 296C.
- 7) Λουκ. ιδ' 35.
- 8) Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, ἐρμηνεῖα στὸ Ἐφεσ. ζ' 14.
- 9) Ἐφεσ. ζ' 14.
- 10) Α' Πέτρο. α' 13.
- 11) Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, ἐρμηνεῖα στὰ Ἐφεσ. ζ' 14 καὶ Α' Πέτρο. α' 13, μετὰ βάσιν τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ.
- 12) Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Ἐορτοδρόμιον, σελ. 643-644.